

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

David Andersson

Barn- och grundskolenämnden 2018-04-26

Svar på motionen ”Riktlinjer för skolors och förskolors skolgårdar”

Sammanfattning

Janne Boman (S) har i fullmäktige den 22 maj 2017 väckt en motion angående att kommunen ska utarbeta riktlinjer för skolors och förskolors skolgårdar avseende yta, utformning och säkerhet som ska gälla vid ny- och ombyggnation av för- och grundskolor.

Kommunen arbetar metodiskt för att säkerställa bra utbildningsmiljöer och skolgårdar i det framtida Täby. Täby har inte unika krav avseende utbildningsmiljöer och skolgårdar i förhållande till andra kommuner.

Det finns olika behov för för- och grundskolegårdar beroende på en förskola eller grundskolas lokaler, geografiska läge och närhet till aktiviteter och andra utomhusmiljöer. Det är rektors och förskolechefs ansvar att disponera för- eller grundskolans lokalytor och gårdar på ett ändamålsenligt sätt som är utvecklande för barnen.

Förslag till beslut

Barn- och grundskolenämnden föreslår fullmäktige att besluta

Motionen föranleder inga ytterligare åtgärder med hänvisning till vad som framgår av tjänsteutlåtande daterat 2018-03-02.

Ärendet

Janne Boman (S) har i fullmäktige den 22 maj 2017 väckt en motion om att kommunen ska arbeta fram riktlinjer för skolgårdar vid ny- och ombyggnation. Motionären framhåller att Täby kommun saknar genomarbetade mål och riktlinjer för hur skolors och förskolors skolgårdar ska utformas och hur stora de ska vara. Janne Boman (S) framhåller också att bra skolgårdar med tillräckliga friytor är en viktig kvalitetsaspekt vid byggande av skolor.

Nuläge

Flera kommuner arbetar fram riktlinjer för olika kommunala verksamhetsfastigheter. Ibland visar dessa på en ambition för den egna kommunen. Vanligare är att riktlinjer endast skapas som ett stöd för planerare och arkitekter för att förtydliga beställarens och kommunens önskemål i ett visst skede. Om riktlinjerna ska vara tillämpbara i olika skeden, för olika platser, och olika aktörer (kommunala och privata) så behöver riktlinjerna vara anpassade till en lagom detaljerad nivå för att kunna användas i praktiken utifrån olika förutsättningar.

I Täby kommun finns inte särskilda och kommunspecifika ambitioner avseende utomhusytor och skolmiljöer. Istället använder sig planerare och projektledare av den samlade kompetensen som finns inom kommunen samt av tillgängliga riktlinjer (för stadsplanering, skolbyggprojekt etc.) och rekommendationer som under många år arbetats fram i Sverige och som anses tillämpliga i olika stadsbyggnadsprojekt i Täby.

Det finns många olika steg i stadsbyggnadsprocessen där kommunen har möjlighet att påverka en skolfastighets läge och utformning. Nedan ges exempel på forum, utredningar, planer och projekt där kommunen tillsätter resurser för att göra fastighetsstrategiska bedömningar och säkerställa goda förutsättningar för bra skolmiljöer:

- Planbeskedsgrupp
- Exploateringsutredning
- Översiktsplan
- Strukturplan
- Detaljplaneprocess
- Stadsbyggnadsprojekt
- Enskilda skolbyggnadsprojekt.

Ju senare i processen och ju närmre produktion ett projekt kommer desto mer konkret blir det avseende funktioner och innehåll. Olika typer av program, såsom hållbarhetsprogram, arbetas fram i stadsbyggnadsprojekt. I kommunala skolbyggnadsprojekt arbetas det fram program som grund för skolbyggnationen. Verksamheten ställer krav på innehåll och utformning som påverkar projektet och de funktioner som ska ingå. Särskilda anpassningar görs utifrån de förutsättningar som finns för respektive projekt och verksamhet.

Skolgårdar som pedagogisk miljö

För att följa och möta ökade behov, nämnden tidigare efterfrågat (se remissvar BGN 2017/100-02) en strukturerad samverkan med samhällsutvecklingskontoret och med eventuella övriga relevanta enheter under planeringen och uppföljningen av bostäder och av verksamhetslokaler i synnerhet. Genom löpande avstämningar säkerställer kommunen att behovet av verksamhetslokaler kommer att mötas i adekvat omfattning och tid. Områden med kraftigt bostadstillväxt bör tillägnas särskild uppmärksamhet redan under projektens planeringsfas.

Sedan länge har forskning från olika discipliner pekat fördelarna med utevistelse

för barn, som möjligheten till bättre hälsa, till minskade stressnivåer och till bättre koncentration. I nämndens remissyttrande till fördjupad översiktsplan betonades att som ett led i att främja barns utevistelse under dagtid önskar barn- och grundskolenämnden driva utvecklingen mot mer pedagogiska skolgårdar. Syftet med den pedagogiska skolgården är att utveckla och berika skolans utemiljö och öka möjligheterna att använda naturen som ett klassrum. Utgångspunkten är att skolgården betraktas som en stimulerande miljö för både lek och lärande, där säkerheten är i fokus. Den ska visa på tillgänglighet för samtliga barn och deras olika behov.

Sålunda är ambitionen med skolgårdens utformning är att den ska vara:

- en pedagogisk resurs med plats för kreativa projekt
- en plats med många utrymmen för barns olika behov
- en plats som visar att man bryr sig om den yttre miljön
- en plats som går att påverka
- en plats för lugn och ro
- en säker och hälsofrämjande plats med goda möjligheter till fysisk aktivitet.

Förutom barn och pedagoger är personalen som sköter grönyrtorna också viktiga aktörer på skolgården. Synen på skötsel och underhåll är en avgörande faktor för hur den kan användas. Skolgårdens utformning signalerar värderingar till omgivning och till skolgårdens användare.

Tillgängliga lärmiljöer

Det finns olika behov för för- och grundskolegårdar beroende på en förskola eller grundskolas lokaler, geografiska läge och närhet till aktiviteter och andra utomhusmiljöer. Det är rektorers och förskolechefers ansvar att disponera för- eller grundskolans lokalytor och gårdar på ett ändamålsenligt sätt som är utvecklande för barnen. Kommunala riktlinjer för ny- och ombyggnationer av för- och grundskolor skapar automatiskt inte en ökad tillgänglighet i skolans lärmiljöer. Centralt för utvecklingen av de ytor som disponeras av för- och grundskolor utomhus såväl som inomhus är en ökad tillgänglighet för alla elever.

Patrik Forshage
Utbildningschef

Bilaga:
Motion